СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 293. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 19-го грудня 1941. No. 293. Jersey City, N. J., Friday, December 19, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

НАЗНАЧЕНО НОВИХ КОМАНДАНТІВ НАД АРМІЄЮ І МОРСЬКОЮ ТА ПОВІТРЯНОЮ ФЛЬОТОЮ В ГАВАЯХ -- ПАЛАТА ПОСЛІВ ОБМЕЖУЄ ПОБОРОВИЙ ВІК ВІД 21 ДО 44

НОВІ НАЧАЛЬНИКИ АРМІЇ, ФЛЬОТИ Й ЛЕТУНСТВА НА ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВАХ

ВАШИНГТОН. — Департаменти війни й маринарки перевели наглі зміни в начальних постах армії, фльоти й летунства на Гаваях після того, як острови відвідав полк. Накс, секретар маринарки, та переглянув справу оборони цеї бази в дні японського нападу. Змінено начального команданта американської фльоти на Пацифіку адмірала Гозбенда Кімеля, якого місце заняв новоіменований адмірал Честер Німіц; ген. Делос С. Емонс призначений начальником Гавайського департаменту армії на місце ген. Шорта. Вкінці ген. Кларенс Л. Тінкер призначений командантом американських повітряних сил на Гаваях, заступаючи тим робом ген. Фредріка Мартіна.

ПАЛАТА ПОСЛІВ УХВАЛЮЄ ПОБОРОВИЙ ВІК ВІД 21 ДО 44 РОКІВ

ВАШИНГТОН. — Палата послів ухвалила поширення поборового віку мужчин у віці від 21. до 44. року життя, відкидаючи пропозицію президента Рузвелта обнизити вік побору до 18. року життя. Законопроект передано до сенату. Рівночасно обидві палати поручають законопроект про реєстрацію всіх мужчин у віці від 18. до 64. року.

СЕНАТ УХВАЛЮЄ ВІДШКОДОВАННЯ ЗА ПОЛЯГЛИХ У ВІЙНІ

ВАШИНГТОН. — Фінансова комісія сенату ухвалила законопроект, який передбачує відшкодовання в сумі $5,000 для родини кожного з тих вояків, що поляглі у війні, почавши від половини жовтня 1941. р., коли то впали перші американські жертви на затопленому кораблі „Рюбен Джеймс". Автором законопроекту є сенатор Кларк з Мізурі.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ЗАМИРЕННЯ В РОБІТНИЧИХ ЮНІЯХ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув конференцію з представниками двох робітничих юній, Американської Федерації Праці та Комітету Промислової Організації, як теж з представниками індустрії. На конференції обговорено найважніші проблеми звязані з промисловістю, яка працює для краєвої оборони. Представники заявилися за те, щоб здержано всякі страйки у фабриках, які працюють для війни.

ВІЙСЬКОВА СТОРОЖА ПРИ ВАЖНІЩИХ ОБЄКТАХ НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія, голова цивільної оборони Америки, заявив, що всі важніші стратегічні місця Ню Йорку будуть обсаджені федеральними військами, які пічнуть берегти призначені пости вже від середи 17. грудня ц. р. Це повідомлення було потверджене міністерством війни, котре у відповідь на запит нюйорських газет, чи цю новинку можна друкувати, відповіло, що кожня заява Ля Ґвардія є авторитетна й як така надається до друку.

АРГЕНТИНА ЗАБОРОНЯЄ МАНІФЕСТАЦІЇ В ЧЕСТЬ РУЗВЕЛТА

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Міністерство внутрішних справ заборонило масову маніфестацію в честь Рузвелта, що мала відбутись як доказ, що аргентинський нарід піддержує демократичну справу у теперішній світовій війні. Згадану маніфестацію, як й інші, плянувала про-американська організація т. зв. Аргентинська Акція. Ця заборона стоїть у тісному звязку з воєнним станом, заведеним в цілій Аргентині. Уряд заборонив не тільки маніфестації в користь Америки, але також заказав всякі вияви симпатій та одушевлення для тоталітарних держав, а головно для Німеччини.

ВЕЛЕС ПОЇДЕ НА МІЖ-АМЕРИКАНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ВАШИНГТОН. — Повідомляють, що Сомнер Велес, підсекретар департаменту стейту, заступатиме офіційно Злучені Держави Америки на між-американській конференції, яка пічнеться 15. січня 1942. р. в Ріо де Жанейро, Бразилія. Ціллю конференції буде обговорення спільної оборони цілої західної півкулі перед тоталітарними державами, як теж боротьба внутрі американських держав з ворожими агентурами.

ВИЛКІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НЕТЕРПИМІСТЮ

НЮ ЙОРК. — Вендел Вилкі, говорячи до провідників Краєвої Конференції Християн і Жидів в готелі „Астор", заявив, що Америка має боротися не тільки із зовнішніми ворогами, але також з внутрішніми, себто з виявами нетерпимости та пересудів. Він твердив, що у воєнних часах дуже легко звертати ненависть чи підозріння на немилі комусь особи чи групи. Вилкі заповів, що буде боротись з такими розкладовими силами та боронитиме горожанських свобід, навіть якби це часом було дуже непопулярним.

АМЕРИКАНЦІ ЗНИЩИЛИ 26 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА ФИЛИПИНАХ

МАНІЛЯ (Филипинські Острови). — Американські летуни під командою поручника Бойда Д. Вагнера з Джанстави, Па., знищили 26 японських літаків в місцевости Віґан, усуваючи тим робом головну загрозу нападу на столицю Филипинів. Пор. Вагнер, згадуваний вже передше за героїзм, зістрілив сам 5 японських літаків, а кілька знищив на землі.

Адмірал Томас Гарт, командант Азійської Фльоти, заявив, що американські субмарини виконали два успішні рейди проти ворога.

Малі японські відділи в далі під сильними ударами американської армії в околицях Віґан, Апарі і Леґаспі, 250-275 миль на північ від Манілі. Воєнні комунікати подають, що американці мають ситуацію на Пацифіку під своєю контролею.

АЛІЯНТИ МАЮТЬ ДВА РАЗИ ТІЛЬКИ ЛЮДЕЙ, ЩО ТОТАЛІТАРНІ ДЕРЖАВИ

ВАШИНГТОН. — Якщо перемога в теперішній війні залежатиме від числа людей, здібних носити зброю, то Америка та її союзники мають два рази стільки мужчин, що Німеччина та її союзники. Тому і виграють війну, подає переписне бюро департаменту торговлі. Опираючися на найновіших статистиках, бюро далі подає, що аліянти можуть зібрати 56,643,000 вояків, у віці між 18-35, тоді коли тоталітарні держави мають до розпорядимости лиш 28,560,000 мужчин у тому самому віці. В ці розрахунки не входять військові резерви Китаю, Індії та Східної Голяндської Індії, бо разом з тими країнами аліянти малиб тоді 163,887,000, цебто 6:1. Америка зо своїми територіями моглаб дати 22,796,444 людей у віці від 18. до 35. року життя.

КУБАНСЬКИЙ КАБІНЕТ ОДЕРЖУЄ ВИЇМКОВІ ПРАВА

ГАВАНА (Куба). — Кубанський сенат проголосив, після нічних нарад, виїмковий стан краю та надав кабінетови міністрів та президентови Батисті воєнні права. Виїмковий стан проголошено на 45 днів, але його можуть продовжити, коли Конгрес уважатиме це за відповідне.

Кубанська поліція арештувала 6 здогадливих агентів Ґестапа, між якими крім німців, італійців і японців є також один поляк Арнолд Спаи.

ВЕЛИКЕ ЗНИЩЕННЯ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ

Американські журналісти, що відвідували совєтський фронт, пишуть, що всюди, де були німецькі війська, слідне тепер велике знищення. Понищені міста і села, а також всюди при шляхах лежать понищені воєнні машини. Видно, що бої велись страшні і завзяті. Ще тепер по полях лежать гори непохоронених трупів німецьких вояків.

СОВЄТСЬКА ОФЕНЗИВА НА ФІНСЬКІМ ФРОНТІ

Совєтські війська розпочали офензиву на фінськім фронті. Вони хочуть очистити околиці Мурманська з фінської небезпеки. Замітне це, що німці, як лиш Фінляндія знайшлась у війні з Британією, цілковито забрали свої війська з фінського фронту і залишили той фронт обороняти самим фінцям. В Фінляїдї слідне пригноблення, що німці не лиш не взяли Москви, але відступають від неї.

ДУМКИ В АНГЛІЇ ВІДНОСНО СОВЄТСЬКОЇ ОФЕНЗИВИ

В Англії панує велике задоволення з приводу совєтської офензиви. Це дуже добра вістка для англійців. Проте вони беруть ту вістку обережно і застановляються, які це матиме наслідки для цілого фронту. Першусього вони ще не є певні, чи відступ німецьких військ зпід Москви це розгром німецької армії, чи лише відступ. Вони склонні думати, що хоч німецька армія зазнає страшних поразок, але вона ще не є цілковито розгромлена і вона десь вже приготовляє позиції, щоб завернути обличчям до противника і боротись. Проте англійські знавці загально стверджують, що німецкий штаб тяжко перечислився, коли брав під увагу зимові труднощі в Совєтах.

ОСТРОВ ВЕЙК, невелика посілість Вуйка Сема на Тихому Океані, де ведуться завзяті бої між американською маринаркою й японськими вояками, що пробують його окупувати. Остров має форму кінської підкови.

Японці атакували остров 4 рази за 48 годин. Потім американські вояки пішли офензивою проти ворога й захопили японський кружляк і дістройєр.

ДВАЦЯТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ СУБМАРИН ДІЄ НЕДАЛЕКО ЯПОНІЇ

ТОКІО.—Морський пресовий старшина японської фльоти, Кенго Томінага, перестеріг японські кораблі, що недалеко берегів Японії діє 20 американських субмарин, які чигають на добичу. Ці субмарини є надзвичайно великої конструкції, бо мають по дві тисячі тон. Вони можуть безперервно робити шлях 5,200 миль довгий. Вони теж мають на собі відповідну зброю і скількість амуніції. (Ці субмарини, як заявив був попередньо американський адмірал Гарт, можуть довший час орудувати на морі і не мельдуватись до своїх баз, навіть коли осягнуть успіх. Бо радієві звідомлення моглиб зрадити їх присутність. Проте деякі з них вже подали, що осягнули гарні успіхи і знищили декілька японських транспортів).

Японський премієр Тойо заявив, що дві японські колюмни, що вдерлись на филипінський остров Люзон, з півночи і з полудня машерують на американську морську базу, Манілю. Тойо не пробував заповідати, коли вони туди дійдуть.

ЯПОНЦІ УЖИВАЮТЬ НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ.

ЛОНДОН. — Британське міністерство летунства подає, що японські летуни, які наїздять на Сінгапор і Малаю, мають німецькі бреві літаки, типу Месершміт. Японці вже раніше мали чимало літаків німецького типу, але ті літаки були вироблені в Японії. Багато в теперішних літаків, що ними японці літають, вироблені таки в Німеччині.

ЯПОНСЬКА ТАКТИКА В МАЛЯЇ.

ЛОНДОН. — Англійські мілітарні кола говорять, що японська сухопутна тактика в Малаї є досить проста. Вона полягає на тім, що легкі відділи японської армії розпорошуються по нетрах і мають за завдання зійтись в одній точці на задах британської армії. Тоді зпереду інші японські частини атакують, а ззаду атакують ті, що туди раніше продерлись. Але та тактика, говорять англійські військові знавці, коштує японців дуже багато жертв в людях. Наступ японців на Малаї, хоч в перших днях поробив значний поступ, тепер значно звільнений, а в багатьох місцях цілковито здержаний.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОВЗИ В ЛІБІЇ.

КАЇРО. — Американські військові інжиніри, які побудували в Єгипті великі технічні школи і в них вчили британців складати американські повзи, та інші воєнні машини та тими машинами орудувати, тепер покидають Єгипет і йдуть на ті місця, де їм призначує американська команда. Свою задачу в Єгипті вони вже виконали. Це головно завдяки американським воєнним машинам, а зокрема повзам, лібійська воєнна кампанія британціям так удається.

ЗАЛОМАННЯ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

БЕРН. — Німецький нарід занепокоєний невдачами німецької армії на совєтськім фронті. Всі питають за вияснення, що сталось, що німецька армія відступає, хоч пару місяців передтим команда запевняла, що совєтська армія вже цілком розбита, а війна вже виграна. Ходять чутки, що група німецьких ґенералів випустила тайного листа, в якім обвинувачує націстичних провідників в стратегічних і політичних помилках. Німецькі радія стараються на всі способи виснити положення на совєтськім фронті. Вони кажуть, що це стратегічний відступ на кращі позиції, на яких німецька армія буде зимувати. Водночас німецькі кола запевняють, що всі міста і села, які вони віддають назад в руки Совєтів, є ґрунтовно знищені і не представляють для Совєтів жадної небезпеки. Деякі міста, кажуть вони, цілковито зрівнані з землею.

БРИТІЙЦІ ЗНИЩИЛИ БОРНЕАНСЬКІ КОПАЛЬНІ НАФТИ.

СІНҐАПОР. — Японці висадили на побережі Бурми, в британській частині, Саравак, свої сили. Британська частина Бурми є мало боронена. Побережжя довге і в більшій частині дике, тому висадження війська не натрапляло на більший опір. Британці, щоб не віддати в руки японців деяких своїх копалень нафти, положених в тих частинах, цілковито знищили ті копальні, а також рафінерії. Все, що моглоб бути корисне японцям, було спалене, або висаджене в повітря.

ПОРТУҐАЛІЯ НАРАДЖУЄТЬСЯ, ЩО РОБИТИ.

ЛІСБОНА. — Портуґальський уряд мав важні наради. Ситуація досить напружена, так, що деякі кола говорять, що Портуґалія готова вступити до війни. Ходить про портуґальські посілости на Далекім Сході, які, як подають англійські кола, попали в руки японців. Портуґальські кола заперечують це, проте вони стверджують, що ситуація дуже грізна. Чиясь субмарина затопила на Атлянтійськім океані великий портуґальський воєнний корабель.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

$1,268,000 На Оборону Краю — Від У. Н. Союзу

Діл і жертв тепер треба, щоб оборонити наш край, перемогти ворогів і виграти війну. Бо промови, заяви, резолюції, відозви і телеграми, що виявляють відданість президентови Рузвелтови й уряви, самі собою — добра і похвальна річ. Але не вистарчальні, щоб збудувати справжню силу, потрібну на те, щоб ми вийшли з цеї затяжної війни переможцями. Як теж замало, що маємо геройську армію, що маємо вояків, що відважно наставлятимуть свою грудь, обороняючи з посвятою рідну землю і американські ідеали. Бо до цього всього ще треба великанських матеріяльних засобів. Треба великої суми гроша, щоб воєнна продукція могла виконати своє завдання. А той гріш треба вміти дістати в такий спосіб, щоб не нарушити фінансової рівноваги краю. Саме для цеї цілі є державні бонди, зокрема Бонди Краєвої Оборони. А теж і спеціяльні марки (стемпси), щоб таким робом дати змогу навіть найбіднішому, навіть дитині, прислужитись до оборони рідної землі. Для цеї цілі ведуть свою окрему діяльність ріжні гуманітарні інституції, щоб і собі причинитись до оборони краю, перебрати на себе деякі фінансові тягарі і тим облекшити видатки державного буджету. Як відомо, між тими інституціями стоїть на першому і найважнішому місці Американський Червоний Хрест, який повів тепер роботу на великі розміри і постійно апелює до громадянства, щоб воно ту його роботу підперло грішми і працею.

Як нам до таких справ ставитись, вказує найкраще поступок нашого Українського Народного Союзу. З проголошеного протоколу нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу довідуємось, що У. Н. Союз вже закупив державних бондів і бондів краєвої оборони на суму, що виносить $1,268,000. І теж знову дав нову жертву на А. Ч. Хрест, що виносить $500.

Важне ще й те, що У. Н. Союз закликає теж усі свої відділи і всіх своїх членів, щоб негайно закупили бонди краєвої оборони, як теж зложили жертву на А. Ч. Хрест.

Ми переконані, що цей приклад У. Н. Союзу, як і його заклик, відібються широким відгомоном серед цілого нашого громадянства, а в першу чергу серед відділів і членів 40-тисячної Союзової Родини. Памятаймо, що помагати урядови в оборонних зусиллях є нашим громадянським обовязком. І то наскрізь природним, бож боронимо своє, себе самих, своє власне добро. Наш часопис буде дуже радий, коли згодом зможе проголосити, скількі то нових мілонів зложили наші організації на оборону краю. Не такі ми багаті як інші. Але даваймо від щирого серця, що можемо. І в тій надії, що як виграємо ту війну, то може стане по ній краще жити для усіх, а в тому і для українського народу, що в неволі.

Переможний Настрій до Життя в Шевченка

(Для „Свободи").

Коли англієць навчиться української мови й почне читати твори українського письменства, то майже в кожнім випадку зверне увагу на те, що українське письменство загально дуже сумовите в порівнанні до письменства англійського. З цієї причини англійцеви тяжко читати такі твори, як от „Маруся" Григорія Квітки-Основяненка, хоч і дуже той твір цінний і для англійця — як знаменитий опис життя й звичаїв українського народу. Один такий канадійський англієць, що знав добре українську мову й писав багато про українців, приватно казав своїм знайомим, що, наприклад, страшенним сумом оповиті твори Василя Стефаника — то просто „душевна отруя" для читачів. І справді, хоч ці твори так гарно викінчені з мистецько - літературного боку, то проте вони страшенно пригноблюють читачів. Українські читачі, що вже змалку привикли до смутних пісень, оповідань, та переказів, можуть любуватися Стефаниковими творами. Та для англійських й американських читачів, що надійно глядять на життя, Стефаникові твори та твори письменників, подібних до нього, це якби отруя. З такої самої причини англієць чи американець нерадо читає такі твори, як Осипа Турянського „Поза межами болю". І чи можна ось тих англійських читачів винувати за їх нехіть до читання плаксивих, пригноблюючих та розпучливих творів?

Та, розуміється, не можна кидати каменем ані на Квітку-Основяненка, ні на Стефаника, ні на Турянського, ні на Карманського за сумовитість та розпач у їх творах. Таж твори письменників є часто відбиттям загальних переживань того народу, з якого вони походять. Вікове поневолення українського народу відбилося на цілім його настрою. Тому і письменники українські, загально беручи, сумовито настроені. Чи хоче того український письменник, чи не хоче, то те сумне, що щоденно його окружає, сумовито настроює і його. Тільки тут і там знайдеться письменник дуже сильної вдачі, то бодай до певної міри встоїться проти загального суму та розпачу народнього. Таким письменником в українців був, наприклад, їх ґеніяльний Шевченко, що хоч стільки поневірки та сумного пережив та бачив навкруги себе, то таки розпука не підкосила його розмаху, повного віри і надії в кращу будучину.

Багато сумного й у віршах Шевченка, але всеж таки він смуткови не піддається. Він постійно вказує, де за сонцем глядіти, хоч і за хмари воно на якийсь час сховалося. Загальний тон його віршів переможний. Він ніколи не заламує рук у розпачі, але каже: „Боріteся — поборите!". Хоч уже відчуває надходячу смерть, то ще бадьоро наказує своїм землякам: Вставате! Кайдани порвіте!

Хоч смертю кінчиться перша Шевченкова поема „Причинна", та смертю величньою — за вірне кохання. Сумна „Катерина", але для того, щоб глибоко собі запамятали українські дівчата пересторогу проти невірних москалів - салдатів. „Тарасова Ніч" оспівує велику перемогу козацьку. В „Івані Підкові" описана сміливість та карність козацька. І героїня поеми „Тополя" не марне згинула через вірне кохання, але на радість світа стала струнккою тополею. Поема „Перебендя" розказує, звідки поет-бандурист надхнення черпає. Поема „До Основяненка" каже: „Наша дума, наша пісня не вмре, не загине". „Гайдамаки" це оспівання останнього могутнього зриву козацької України в обороні волі. В „Гамалії" оспівав Шевченко вдачний морський похід козаків на Туреччину. Ну, а такі Шевченкові політичні поеми, як „Сон", „Кавказ", „Посланіє", тощо, мають ще більше переможного настрою до життя. Взагалі можнаб по вченому сказати, що Шевченко ціле своє життя був „позитивно настроєний". І тому таких письменників для України якнайбільше потрібно, щоб вкінці український нарід таки переміг своїх гнобителів, визволився зпід їхнього панування та піднісся ще вище культурно.

О. Івах, Винніпеґ.

ПІДГОТОВКА НАСЕЛЕННЯ ДО БОМБОВИХ НАПАДІВ

Як вибухла в Америці війна, широке американське населення, що скупчене в містах над берегами Атлянтійського і Тихого океану, було під таким першим вражінням, що ось ворожі бомбовики вже скоро заатакують американські міста так, як заатакували американські посілости на Далекім Сході. В обох прибережних полосах відбувались навіть протибомбові алярми, що закликали людей ховатись з вулиць по домах. Населення знаходилось у нервовім стані. Але минав день за днем і ворожі бомбовики не прилітали. Нервовість зпоміж людей зачала щезати, а її місце зачала займати занадто велика певність й байдужність. І так виглядає, що широкий американський загал зачинає собі тепер легковажити ту небезпеку, яка висить над ним. Хіба Америка не відділена від ворожих баз широчезними океанами? — питає нині пересічний громадянин. Якже тут робити заключення, що ворожі бомбовики можуть наїхати на нас?

Безперечно, Америка віддалена від ворожих баз широкими океанами. Віддаль Ню Йорку від Берліна, наприклад, є така сама, як віддаль Гаваїв від Токйо... А це на Гаваях лежить пристань Перл Гарбер, якій японські літаки завдали такі великі ушкодження. Правда, ці літаки, як припускають мілітарні знавці, підїхали під Гаваї на хребті своєї матки, на літаконосці. Але в подібний спосіб ворожі літаки можуть підїхати і до Ню Йорку, чи Сан Франціска. Крім того, як вже кілька місяців тому говорили мілітарні знавці, Німеччина тоді мала дві тисячі таких літаків, які можуть прилетіти до Ню Йорку, скинути тут свої бомбові ладунки і вернути назад до Европи. Подібні літаки, і то на масову скалю, будує Америка. А це є доказом, що повітряні налети на Америку таки можливі.

Можна припускати, що вони не будуть часті, бо посилати бомбовики до Америки з Японії чи з Европи, це дуже коштовна річ. Але, після всякої правдоподібности, вороги Америки будуть час від часу пускатись і на ті коштовні виправи, щоб деморалізувати американське населення і вихитувати з основ американський воєнний промисл.

Маючи це на увазі, американський широкий загал таки не повинен собі легковажити розпорядків властей, які роблять приготування до таких можливих наїздів. Населення вже мусить тепер підучуватись, умово і чуттєво, як поводитись підчас бомбардування. Американські власти вже тепер поучують людей, що люди в дану хвилю повинні робити.

Першусього, підкресляють вони, треба заховати спокій. Спокій, це найголовніша засада. В рівновазі чоловік своїм здоровим розсудком часто сам собі дасть раду і догадається, що в дану хвилю найкраще робити. Отже — треба наперед опанувати свої нерви і здушити страх. Далі — треба поспішно, але в повнім порядку, не поштовхуючи інших та не загороджуючи іншим шляху, ховатись до будинків. Це ще не значить, що в будинку бомба чоловіка не дістане. Будинок лише вдечім охороняє чоловіка від бомбової небезпеки. На вулиці його можуть покалічити малі відламки бомби, каміння з будинків й шкло з вікон. В середині будинків він повинен заховатись в таку кімнату, де мало вікон, та яка можливо лежить в центрі будинку. Вікна і двері будинку треба повідчиняти, щоб на них не натискало повітря, викликане вибухом бомби. Добре положитись на землю і чимнебудь накрити голову, щоб відламки шкла, цегли і цементу не покалічили голови. Дуже добре в тій цили положитись під стіл. Найкращу охорону дають великі хмародери, головно в середущих поверхах, до яких не добереться бомба ні з гори, ні з долини.

В малих мешкальних домах, зокрема в себе вдома, треба робити все те, що вичеслене, але крім того треба поробити такі додаткові охорони: позакручувати всі ґазові курки та електричні получення. Добре булоб їх закрутити в самій основі, в пивниці, бо тоді, в разі розвалення чи частинного ушкодження будинку від ґазу, чи електричного спою, не запаливсяб дім. Але, коли в пивниці не можна цього зробити, треба це зробити бодай в кожнім помешканні зокрема. Також добре наповнити ванну й інші посудини водою, щоб мати її готовою. Усунути з хати всі запальні і вибухові матеріяли.

Для постійної підготовки добре облiпити всі шиби прилепними стяжками, які вдечому здержують відламки шкла. Відламки шкла, як кажуть знавці, що були в Лондоні, є причиною великого числа покалічень. Тому треба на це добре звертати увагу. Держатись здалека від вікон, а також, по можности, відразу відкривати всі вікна і двері, як лиш загуде протибомбовий алярм. Як вікна відкриті, на них не натискає повітря викликане вибухом; також є можливість, що натиск того повітря прийде з обох боків дому і знєвтралізується в середині хати.

Зокрема треба в усьому слухати протилетунських сторожів, air raid wardens, пожарників, поліції і інших представників влади. Бо вони дуже добре знають, що треба робити, аби якнайкраще охоронити людей від ворожих бомб і від їх наслідків. Вони є на те, аби помагати людям. Але та поміч може бути успішна лиш тоді, коли люди будуть їх слухати і повинуватись їх приказам.

Найважнішою інструкцією є — задержати холоднокровність. Далі — коли хтось знаходиться вдома, погасити відразу світла. Позакручувати ґаз. Наповнити ванни водою. Відкрити вікна і двері. Удатись до наперед приготованого кутка в мешканні. Вдягтись в теплу одежу, коли зимно. Положитись під великий приготований стіл, з матерацом під ним і подушками; також, для кращої вигоди, заздалегідь поставити там декілька книжок і маґазинів, радіо апарат, карти, евентуально напиток, чи цукоркти і так пережати в „вигоді" цілий протибомбовий алярм, який знов проголосять сирени.

Треба тут зазначити, що ті розпорядки ще не є сталі і вповні випрактиковані. Тому треба сподіватись, що вони будуть змінювані і постійно удосконалювані. Щойно дійсне життя покаже, що найкраще робити. Тому за тим треба пильно слідкувати в часописах, а також слухати радія. Все це треба робити без страху, з повним спокоєм. Але й без того нерозумного почуття, мовляв, все це забавка, ворожі літаки сюди ніколи не прилетять.

ОБМЕЖЕННЯ ПРОДАЖІ САМОХІДНИХ ОПОН

ВАШИНҐТОН. — Адміністратор цін Л. Гендерсон заявив, що з днем 4. січня 1942 р. вводиться в життя обмеження продажі автомобілевих опон, тому, що уряд старається зберегти запас ґуми, потрібної для воєнної продукції. Буде обмежений рівнож виріб ґумових предметів, потрібних для цивільного вжитку, як забавкові, ґолфові та тенісові пилки і т. п.

АРЕШТИ АМЕРИКАНЦІВ У ПАРИЖІ

ПАРИЖ. — Німецькі окупаційні власти почали масово виарештовувати американських громадян, що залишились в Парижі.

ЛІБІЙСЬКА КАМПАНІЯ ДЕЩО ПРИПИНЕНА

Внаслідок дуже поганої погоди, яка тепер запанувала в Лібії, дальше переслідування німецьких моторизованих частин з боку британських сил треба було припинити. Проте ті частини далі притиснені до кута і не можуть втікати взад, а мусять приняти бій. Вони втратили більшу половину своєї сили, бо хоч держави „осі" стараються їх скріпити через Середземне море, але британська фльота затоплює більщість транспортів.

НА СЕЛІ

Повість

(17) М. ШКОЛИЧЕНКА

— Та нехай же мене Господь скарає, коли не вірите! А що я вам кажу, це правда, алеж тільки вам, пане, і більше нікому... Я не знаю, чого воно так... Мені однаково, чи одружитесь ви, чи не одружитесь, не сватаю я вас і не сватав, а тільки кажу вам те, що у мене в душі ворушиться. А їй, панночці, я не казав нічого і ніколи, та і нікому не казав, а передчуваю тільки тай годі!

Розмова з дідом не помогла нічого. Хатнє господарство велося по старому; Мисак почував, що троє наймитів і зайві і непотрібні йому, алеж поменшити їх не міг. Колись здавалося йому, що він у двох з дідом весь свій вік проживе, а по троха та помалу зіхало зовсім на інше. Ні, дід таки правду каже, що без хазяйки інакше й не може бути, але не дружитисяж йому зза якогось хатнього господарства, та ще на 51 році життя!

Так міркував собі Мисак, а тимчасом дідів запевнений голос та пророкування мимоволі впливали на Мисака і примушували спинятись на питанню: а що, якби і справді пішла за його Уляна Іванівна, чи слід би дружитись? І коли Мисак давав собі на запитання відповідь згодну та малював собі образи того, якби жилося йому з жінкою, то виходили вони у його зовсім не темними. Максим чимало находив цікавих, світлих тонів в такому життю, алеж зіжхав що разу на те, що годі вже йому думати про женіння, досить з його і того, що зумів самого себе забезпечити, а братись з жінкою — це значить знову ламати свою голову над ріжними недостатками і приходити знову до того, що треба служити, бо які у його достатки? І Максим вирахововував свої фінанси. Він мав пенсії всього тільки двацять три карбованці на місяць і тепер ледви вистачало йому тих грошей переживати від місяця до місяця. Правда, було у його в запасі круглих три тисячі рублів, але такої суми за мало, щоб наважитись одружитися, бо він і так нарушив уже свій капітал на деякі потреби та певне нарушатиме його і на далі, значить і сподіватись нічого, щоб вистачило тих грошей дожити віку вкупі з жінкою. А дружитись на те, щоб залишити згодом жінку у власній господі, але без жадної копійки, це булоб не по людському, так робити можуть хіба тільки егоїсти, та ще й холодні егоїсти! І Мисак махав рукою на подружнє життя; алеж згодом воно спливало на поверх думки знову, і знову являлися ріжні образи життя з дружиною.

Настала весна. В середині травня дід Омелько ходив по якомусь ділу на село і повернувшись у затишок пішов просто у садок до свого пана і переказав йому невеселу вістку.

— Учора ввечері померла, царство їй небесне, сестра Уляни Іванівни, — підходячи до Мисака заговорив дід. — Хотів я зайти подивитись, попрощатись, та не посьмів.

Максим здивовано подивився на діда, але не сказав нічого. Звістка про те, що померла якась чужа та незнана йому людина, не вразила його, а тільки, як звичайно, здивувала трохи; разом же з тим виринув перед ним і образ Уляни Іванівни. Мисак думав про неї. В уяві своїй побачив він її в тому самому убранні, в якому бачив раз на свойому віку, саме тоді, як відїздив пароплавом у Київ. Максимови виразно пригадались тепер і ті думки, які передумав він тоді і та розмова, що відбулась у його з дідом перед виїздом, згадалось і те, як Уляна Іванівна учили діда підвязувати кущі, стригти малину і йому забажалося ще раз позирнути на цю панночку і придивитись до неї більше. Так щож, він може це зробити в церкві, коли ховатимуть її сестру... Алеж мабуть так не гаразд буде... Приглядатись до людини саме тоді, коли душа її наповнена смутком, — це недобре!

Хтось заскрипів ворітьми. Мисак повернувся передом до воріт. У двір увійшла Уляна Іванівна. она була спокійна, серіозна, хода її була поважна, тверда, смілива. Панночка прямувала до Мисака. Максим збентежився трохи, але підвівся з свого місця і пішов на зустріч.

— Здоровенькі! — промовила Уляна Іванівна.

— Здоровенькі, — знявши шапку відповів Мисак і показуючи на садового ослона, додав: — Милости просимо!

Обоє сіли на ослоні. Уляна Іванівна заговорила перша:

— Ви мене простіть, що я, невідома вам людина (вона тут же назвала себе і подала Мисакови руку), невідома, кажу, людина, вдаюся до вас з просьбою. Вчора померла у мене сестра. Я тільки що вернулась з нашого повітового міста; там винні мені за лекції гроші, але люди ті виїхали на тиждень в Київ. До нашого попа звертатись в цій справі я не хочу, алеж і ні до кого більше. Коли можете, позичте мені на один тиждень трийцять карбованців.

Мисак встав, мовчки пішов до свого кабінету і через хвилину виніс Уляні Іванівні гроші.

Панночка підвелася зі свого місця.

— Спасибі вам, — промовила вона і подавши руку, пішла з саду.

(Дальше буде).

НІМЦІ ЗНИЩИЛИ РОДИННЕ СЕЛО ЛЬВА ТОЛСТОЯ

МОСКВА. — Совєтські кола говорять, що німецькі війська знищили родинне село графа Льва Толстоя, а також музей, влаштований в тім селі в честь найбільшого російського письменника. Московські ґазети говорять, що той музей німці знищили в варварський спосіб і порозхоплювали для себе, як „сувеніри" ріжні памяткові речі з нього.

НА РІЖНІ ТЕМИ

У СПІЛЦІ.

Амбасадор Літвінов заявив в імені свого уряду:

„Ми всі в тім самім човні тепер і або згинемо разом або будемо тріюмфувати разом. Під „ми" він розумів: Росію, Анґлію й Америку.

Наводячи ці слова, „Ню Йорк Геральд Трибюн" проти них не виступає. Противно, їх підчеркує як основні факти політики. Видимо хоче їх вбити в голову своїх читачів. І певно так зробив би кожний інший часопис в Америці.

„ВИЩА КОМАНДА".

Наведені слова Літвінова це частина його заяви, котрої суть відноситься до питання спільного кермування воєнними операціями всіх союзників, що воюють проти держав „оси".

Це питання одно з найголовніших мілітарних питань війни. Як сказав оноді один радіовий коментатор: Припустім, що алієнти не мають досить воєнних матеріялів або військ, щоб обороняти й Филипини й Синґапор. Припустім, що лише один з цих важних пунктів могли би алієнти покищо вдержати. Котрий вони мають обороняти, а котрий жертвувати тимчасово? Хто має про це рішати? Колиб кожна держава мала рішати про свої посілости, кожна обороняла би своє і з цього наслідок міг би бути такий, що втратили би оба сущні пункти.

Літвінов сказав: „Я зовсім певний, що повне порозуміння або вже існує або буде скоро вже існувати між трьома союзниками щодо того, де котрий з них має концентрувати свої зусилля й енерґію, та що вони будуть кермувати інтересами спільної справи".

НЕ ОБДУРИЛИ.

Німецька ґазета „Фрі Америкен", орґан „Німецько-Американського Бунду", довго вживала американської свободи преси для вихвалювання Гітлера.

Коли Японія виповіла війну Америці, а вслід за тим Німеччина й Італія, „Фрі Америкен" відразу проголосив великими буквами, що він за Америку.

У кілька днів після цього американський уряд опечатав редакцію тої ґазети.

Видно, що в цьому випадку поширена Гітлером думка, що велика брехня находить скорше віру, ніж мала, не потвердилася.

ҐАЗЕТА Й ЧИТАЧІ.

Репортери місцевих ґазет, дізнавшися про закриття ґазети Бунду, пішли з ріжними розпитами між торговцями ґазет, та купцями, що оголошувалися в закритій тепер ґазеті.

Та не пішли до читачів. Жаль, що цього не зробили, бо з усього відай найцікавіше знати, як відкликнулися читачі на зміну фронту. Чи взяли вони цю зміну за щиру заяву, чи лише за подиктовану страхом перед клопотами з урядом? Якщо це мала би бути щира заява, то що вони думають про принаймні так само щирі заяви за Гітлером? Що вони думають про інтеліґенцію редакторів? Коли це заява нещира, то що вони думають про чесність і відвагу редакторів, які голосять своїм читачам одно, а потім зо страху самі перші голосять інше?

Чи зрештою не можливе й таке, що читачі орґану Бунду подібні до тих овець, що їх баран веде аж під різницький ніж, але самий звідти завертається? У людей, що на себе з думкою не покладаються, що в усьому даються сліпо водити провідникам, хочби сліпим, і таке можливе.

ЖДУТЬ ОСУДУ...

На врочистім святі в память 150-ліття поправки до американської конституції про громадянські права, що відбулося в політичній школі Краєвого Жіночого Републиканського Клюбу в Ню Йорку, між бесідниками були: католицький священик, протестантський проповідник і жидівський рабін.

Чи не стануть націсти говорити не лише про жидо-большевизм, але й про жидо-демократію?

ЯК ЦЕ БУЛО СПРАВДІ?

В одній зо своїх багатьох промов нюйорський посадник Ля Ґвардія сказав оноді, що ми всі є американці, без огляду на те, як ми приїхали до Америки на „Мейфлавер", чи на „Геф Мун", чи третьою клясою іміґрантського корабля.

Декотрі ґазети відразу виказали посадникові історичну помилку: щоправда на кораблі „Мейфлавер" приїхали до Америки люди, що тут лишилися, і на ріжних іміґрантських кораблях теж, але на кораблі „Геф Мун" не приїхав до Америки ні один пасажир, ні один іміґрант. На тому кораблі були лише капітан Генрі Годсон та його залога. Вони пробули на ріці, що з того часу називають за йменням капітана, десять днів і вернулися всі назад до Европи.

„Ню Йорк Таймс" каже про історичну помилку нюйорського посадника: один чоловік не може бути добрим посадником, і добрим знавцем мов, і дириґентом орхестри, і при тому не зробити ніякої помилки.

ЯК ВОНИ ПРИЇХАЛИ.

Заговоривши про іміґрантів, „Ню Йорк Таймс" згадав за іншу історичну помилку, цим разом уже помилку цілої низки істориків.

Має „Таймс" на думці звичайну в Америці балачку, що іміґранти приїхали до Америки добровільно, а тим самим радо. Це було загальне переконання американських істориків, звичайна пісня американських політиків. Та, як каже „Таймс", власне ці традиційні погляди американського історіознавства стали розглядати останніми часами критично.

Нові історики висміювали „бабські балачки про твердих бунтарів, які не хотіли угнути своїх карків перед европейськими тиранами, або про невстрашних піонірів, що йшли в пустарі з топорами й рушницями на плечах, вирубувати собі краще життя".

„Вони нам сказали, що такого не було. То не сильних і відважних нам Европа висилала, але слабих і боязливих. Якби поселенці (в Америці) були справді тверді, вони були би лишилися в Европі й боролися за краще життя дома. А щодо пізніших іміґрантів, що прибули сюди в іміґрантських кораблях 19. століття, вони справді не прийшли з власної волі. Вони були набрані великими американськими підприємствами, що шукали дешевих рук до праці".

Що сказати про це писання „Ню Йорк Тамсу"? Чи пише він правду? Хто може знати? Якби спитати кожного іміґранта, чому й пощо він прийшов до Америки, відай він скаже так, як говорили старі американські історики, або, як каже „Таймс", старі бабуні. Одначе, чи правду вони скажуть? Адже про інших правду сказати легко, а про себе...?

ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ ДЛЯ ОБОРОНИ

(Виготовлено Бюром Державних Донесень, перекладено та розповсюджено Загальною Радою Американської Єдности).

Секретар державних справ, Гол, сказав на пресовій конференції, що поведінка Японії базується на силі в кожному відношенні, в політичному, економічному, соціяльному та моральному, в противенжності до Злучених Держав Америки, що хоче полагоджувати спірні справи мирним шляхом, на підставі закону, справедливости та моралі.

Допомога Британії, Туреччині.

З Білого Дому доносять, що адміністраторови „ленд-ліз", Стетініюсови доручено „доглянути, аби оборонні потреби турецького уряду були задоволені як найскорше". Фльота доносить, що ще два британські воєнні кораблі роблять направи в портах Злучених Держав. Координатор нафти повідомляє, що Британія звільнила 38 нафтових тенкерів. Їх повернуто американським власникам.

Будівництво торговельних кораблів.

Морська Комісія оголосила, що її завдання „один корабель щодня" буде досягнуте цього місяця, та що робляться пляни збільшити програму до двох кораблів денно на наступне літо. Комісія каже, що плянується спустити на воду в грудні 30 кораблів, в січні 39 та в лютім 40. Директор будівництва при Морській Комісії каже, що теперішнім завданням є 1,600 кораблів, „але це ще не кінець".

Департамент праці сподівається, що вцьому часі наступного року будуть потребувати при будові кораблів 300,000 робітників більше. Морська Комісія гадає, що загальна кількість моряків на кінець 1943. року має подвоїтись.

Нова асиґнація на оборону.

Палата послів перевела та відіслала до сенату ухвалу про призначення $8,243,800,000 на негайне збільшення армії до 2,000,000 людей, на утримання недавно-мобілізованої филипинської армії; на збільшення закладів виробництва необхідно зброї, аби подвоїти раніше пляноване виробництво та значно збільшити запаси тої зброї; на збільшення кількости аеропортів, придатних для воєнних аеропланів; на збільшення воєнно-повітряної сили з 54 до 84 груп; на пристосовлення великих торговельних кораблів на кораблі для перевозки аеропланів. Загальні видатки на оборону, разом з новою асиґнацією, від часу падіння Франції, сягають суми $67,990,000,000.

Робітничі спори.

Палата послів ухвалила та відіслала до сенату законопроєкт, згідно з яким має бути заборонено масове пікетування підчас робітничих спорів в оборонній індустрії. Заборонено всі страйки в організаційних чи правових справах. Мають вважатись незаконними всі страйки, які не були викликані більшістю робітників наслідком таємного голосування під доглядом уряду. Законопроєкт також вимагає, аби робітничі юнії зареєструвалися в федеральнім та стейтовім урядах імя урядників, кількість членів та розмір членських вкладок. Голова Державної Оборонної Ради Посередництва мав би право, згідно з законопроєктом, наказати 60-денний період „охолодження". Кожна юнія була би позбавлена користей з закона Ваґнера, якщо „свідомо, або з недогляду" дозволила комуністови, членові німецько-американського Бунду, або людині, засудженій судом, заняти місце юнійного урядника.

Голова спеціяльної комісії, призначеної президентом, В. Морис, повідомив про полагодження спору за заробітну платню поміж управою залізниць та робітництвом, яке загрожувало страйком по цілій країні на 7-го грудня. Згідно з умовою до кінця 1942. року, платня 350,000 робітників при поїздах буде збільшена на 76 процентів денно, а 805,000 при варстатах та залізничих шляхах — на 10 центів більше на годину.

Розділювання замовлень та малі заклади.

Палата послів створила спеціяльний комітет з 7 членів, завданням якого має бути встановити: 1) чи вповні використана можливість малих заводів виконувати оборонну працю; 2) чи була звернена належна увага на потреби малих підприємств, занятих необоронною працею; 3) чи з малими заводами обходиться справедливо при розділюванню матеріялів.

Одлум, директор відділу розділювання замовлень, говорячи в Ню Йорку, сказав, що 70 процентів фабричних закладів Злучених Держав мають 20 робітників або менше. Він каже, що тих 133,300 малих закладів найтяжче знайти, найтрудніше звязати з оборонною працею та найтяжче пізніше повернути назад до цивільної економіки.

Матеріяли та першенство.

ОПМ звертається з закликом до дрібних продавців та взагалі до громадянства, аби старались особливо економічно вживати пуделки, мотузочки, папір для завивання подарунків та дрібних річей протягом Різдвяних Свят. ОПМ видав наказ, яким скорочується виробництво механічних холодильників для домашнього вжитку протягом січня та лютого від 30 до 50 процентів, в залежности від розміру закладу. ОПМ відтягнув на 30 днів свій наказ про обмеження вживання олов'яних листків для цигарок, жвачної ґуми й т. п. річей та поширив першенство установам для сліпих на вовняні покривала.

Контроля інфляції.

Палата послів ухвалила та передала до сенату проєкт закону, по якому встановлюється Управління Контролі Цін під керівництвом адміністратора цін та надзірну комісію з пять членів, уповноважену робити поправки або відхиляти розпорядження адміністратора щодо цін. Закон надаватиме право адміністраторови встановляти ціни на всі предмети першої необхідности й за оплату приміщень в оборонних районах. Тим законом встановиться основа для цін рибних продуктів так, аби вони не були нижчими від середньої ціни за 1941. рік, або середнього кошту виробництва. Згідно з тим законом ціни на господарсько-сільські продукти не можуть встановлюватись нижче 110 процентів вартости; 2) цін, переважаючих на 1. жовтня, 3) або середніх цін за час від 1. липня 1919. до 30. червня 1929. р. По законопроєкту суди можуть примушувати виконання закону грошевою карою не вище $5,000 та тюремною карою, не довшою двох літ.

Ціни.

Департамент хліборобства повідомляє, що фармери кінчають цей рік з продукцією, цінами та прибутками на високому рівні. Цей рік був для них найкращим від 1929. року. Департамент вказує, що ціни на фармерські продукти сягають 135 процентів пересічних цін за час від серпня 1909. до липня 1941. або на 36 вище минулого року.

Адміністратор цін, Гендерсон, звернувся до 27 фабрикантів ґумової обуви, аби затримали ціни, які є сьогодня. Почав дослідження в справі піднесення цін від 12 до 20 процентів на ґуму, що вживається на автомобилеві колеса. Дійшов до порозуміння про устаелення цін з виробниками смерекових дверей та віконних і дверних рам. Встановив ціни на асфальт та на смоляні вироби для дахів. Добився згоди фабрикантів пружинних матрасів затримати ціни шести найбільш вживаних родів матрасів до висоти $39.50.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Брістоль, Па. — Українсько-Американський Ситизенський Клюб переслав $20 на закупно пять примірників „Історії України" М. Грушевського, які призначив в такий спосіб: один примірник для адвоката П. Барета, що вже нераз шукав за матеріялами про Україну, коли приходилось йому говорити на українських святах чи вічах; другий для міської бібліотеки, третій для бібліотеки Брістоль Гай Скул, четвертий для нашого сенатора Джеймса, а пятий для нашого власного товариства, себто 362 відділу У. Н. Союзу.

Геркімер, Н. Й. — Товариство „Запорозька Січ", відділ 192 У. Н. Союзу, закупило один примірник „Історії України" по анґлійськи і книжку Ю. Вернадського „Богдан - гетьман України", призначуючи їх для Геркімер Фрі Лайбрері.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕ Є НАША ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ?

Війна засягнула нашу милу американську землю. Будемо боронити ту землю і ми, що є з українського роду. Чим і як хто зможе. От мій одинокий син є вже два і пів року в американській армії. І таких вояків з української крови вже певно є багато, а буде їх ще більше. І є вони ще й в інших краях. І на інших фронтах. Всюди бються, щоб принести народам спокій і волю, щоб знищити напасників і насильство.

Та чи та пролята ними кров принесе волю Україні й поневоленому українському народови? Чи впімнеться переможна Америка за поневолений український нарід і чи боронитиме його перед тими, що знову захочуть загарбувати українські землі? Мені здається, що дуже багато буде залежати тут від того, що зроблять у тій справі американські українці. Наші вояки зроблять цілком певно своє. Вони підуть за словом і приказом президента Рузвелта і як зайде потреба, віддадуть за Америку своє життя. І то ще й в тій вірі, що як переможе Америка, то стане лекше і тому українському народови, якого кров пливе в їхніх жилах. Але цього замало. Треба, щоб наші провідні люди, інтеліґенти, не сиділи тепер тихо, а виконували те, що перше на вічах чи ріжних лекціях заповідали. Треба, щоб вони тепер дописували до американських ґазет і вияснювали українську справу та боронили українського імени. Не можна у всьому спускатись на редакторів, як то ми звикли робити. Кожний інтеліґент повинен тепер взятись до праці й показати, що він вміє зробити для української справи. Поле є велике і широке. Тепер не треба великих слів і великої критики. А треба праці, щоб ми зєднали американський уряд і американське громадянство для української справи.

Трофим Тренич,
Савт Плейнфилд, Н. Дж.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Йонгставн, Огайо. — Читача що подав зміну свого адресу з 525 Вест Рейен Ев. на 521 Мейбел Стр., проситься подати своє імя.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПРИГАДКА

Всім, що подають у теперішній час до часопису оголошення, особисті чи товариські, пригадується, що через навал посилок на почті їх листи можуть легко спізнитися.

ТОМУ ПРОСИТЬСЯ ВСІХ ПОДАВАТИ ОГОЛОШЕННЯ ЗАВЧАСУ!

Адміністрація „Свободи".

ЩО РОБИТИ НА ВИПАДОК ПОВІТРЯНОГО РЕЙДУ

3. Погасіть Світла

Без огляду на те, чи зарядженo погашення світел, чи ні, не показуйте більше світла, ніж потрібно. Як надлітають літаки, загасіть або сховайте світла негайно — не ждіть аж на приказ погасити їх. Світла, що їх не видно, не можуть показувати дороги ворогові. Памятайте, що світла свічки можна бачити з повітря на віддаль кількох миль.

Як маєте портієри, драперії, віконні заслони, складайте їх на вікнах у подвійну грубість. Ковдра теж може послужити. Як маєте грубий чорний папір, наліпіть його на вікна. Одначе, не натовпуйтеся до крамниць, щоб його дістати. Ви правдоподібно маєте дома все, чого треба. Придумайте щось самі.

Як дістанете осторогу про повітряний рейд, то памятайте відлучити ґазову піч до варення, ґазову піч до огрівання і ґазові „пільотові світла" на них. Вибух бомби може їх поґасити самою силою напору повітря. Ґаз, що збирається, може вибухнути пізніше.

Приготовте одну кімнату, найкраще кімнату, що має найменше віконного шкла, в найсильнійшій частині дому, на схоронище. Зложіть там поживу й воду до пиття. Поставте там сильний стіл. Зложіть там матераси й крісла. Возьміть до тої комнати кілька журналів і талію карт. Возьміть окуляри й все, потрібне до зубів. Возьміть тоалетні прибори, папір, заслону. Як маєте переносне радіо, возьміть і його. Понад усе, поводіться спокійно. Оставайтеся дома. Погасіть світла.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Трентон та його Союзовці

В неділю, 23. листопада зійшлись трентонські Союзовці до гарної нової галі, щоби обдумати організаційну працю.

Трентон, це столиця стейту Ню Джерзі, розположений над великою рікою Делевар. Ню Джерзі і Пенсилвенія — не добрі сусіди ще з революційної війни і мабуть тому влучено трентонські відділи У. Н. Союзу до філядельфійської Союзової округи.

В місті є багато фабрик — ріжного рода — і там заняті наші члени. Попри звичайний поділ на фармерів і міських фабричних робітників, Трентон може похвалитись тим, що має і нашого власника великої фабрики — а це п. С. Світлика. Фабрика п. Світлика широко розбудована та дає працю поверх 500 людям. Значить і в нас є люди підприємчиві — та з розумом. Гром. Світлик не тільки має фабрику, але виробляє в ній свій власний винахід, якого продукція йде вже на міліони долярів.

Коли прийдете в місто, де замісць звичайних наших нарікань чуєте таку добру новину про успіхи наших людей, то й дух цілої громади росте.

Скільки є наших людей в Трентоні?

На це я одержав дві відповіди. Один член каже, що є 250 родин, другий нараховує їх 500. Колиб приняти приблизно середину, себто 350 родин, а кожну родину по 4 особи, то українське населення Трентону можна рахувати на 1,400 осіб.

Скільки є орґанізованих членів в українських запомогових орґанізаціях?

Включаючи У. Н. Союз, у всіх наших допомогових організаціях нема більше як 300 членів. Зрештою є 1,100. наших людей, що не належать до ніякої нашої орґанізації. Чи не булоб вказане, щоби оцей факт взяли **під увагу зокрема наші допомогові організації!!**

Коли декотрі з них заявляють, **що вони на політиці не розуміються,** то може вони зрозуміють хоч цю примітивну бизнесову дійсність, **що власне вони самі — цькуванням і сварнею** — скріпили „інтернаціональний ординаріят", загнавши туди багато наших членів, а решту відопхнувши від організаційного життя.

Який з цього вихід?

Для членів У. Н. Союзу є тільки одна дорога: **Вперед** до поширення нашої організації.

Це однозгідно заявили усі Союзовці, починаючи від сиволосого піоніра трентонської громади п. Стадника, а кінчаючи громадянами Кущіром, Скурняком, Трушом та Квасним.

Союзові відділи перші начали в Трентоні народню працю і тепер мусять знова стати на її чолі. Пані Шевчук, Димінська та Квасна візьмуться до праці над жіноцтвом, щоб братська наша орґанізація могла ще краще сповняти свої завдання.

Я певний, що всі вони виконають свої організаційні приречення, бож вони мешканці міста з великою історичною традицією. В часах американської революції — ґенерал Вашингтон в день Різдва перейшов ріку Делевар і з горсткою завзятих революціонерів розбив сильного ворога і поклав основи під могутню американську державу.

Так і два відділи У. Н. Союзу в Трентоні підуть вперед, знищать духа зневіри і рабства та понесуть **братерську Союзову ідею в народні маси.**

Пізно ввечір я прощався з нашими Союзовцями в Трентоні з тою надією, що небаром У. Н. Союз зєднає до спільної праці усю нашу іміграцію, а в 50-літній його ювилей заіснує знова тільки одна, могутня допомогова орґанізація — один Батько — Український Народний Союз.

Д-р Володимир Ґалан,
гол. контрольор У. Н. С.

ВОНА ЛИШЕ „ПРИЯВНА". Коли в конгресі почитували конгресменів і питалися, як вони голосують у справі виповідження війни Німеччині й Італії, конгресменка Дженет Ренкин з Монтани заявила: „Приявна". Нижче неї сидять конгресмени: Ітон (зліва) і Тейбер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Річні збори Бр. св. Володимира, від. 105., відбудуться в неділю, 21. грудня, в год. 3. пополудні, в Українській Громаді. Проситься членів прийти на ці збори, бо на цих зборах буде вибір уряду на наступний рік. Проситься довгуючих членів прийти та вирівнати свої залеглости, бо в противним разі можуть бути суспендовані. — Мих. Мельник, секр.

СТЕМФОРД, КОН. — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 5. вечором, в церковній гали, на Ґрінвіч Еве. Кожний член і членниця мають прийти і вислухати справоздання уряду за цілий 1941. рік. Також здасть звіт контр. комісія і буде вибір уряду на 1942. рік. Отож старайтесь прийти всі і проситься не забувати про нових членів! — Василь Карий, предс.; Василь Блащук, кас.; Ілько Михайлишин, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140., відбудуться 21. грудня, в У. Н. Домі, 525 Вест Рейен Евеню, в год. і 12:15. Всі члени мають прийти на цей річний мітінг, бо буде справоздання за рік 1941. і вибір нового уряду на рік 1942. Річний мітінг є важний для нашого відділу і тому кожний член має бути на річних зборах приявний. — Ст. Роган, предс.; Мих. Когут, кас.; Іван Кравець, секр.

ФОРД СИТІ, ПА. — Річний мітінґ Тов. Зап. Січи, від. 63., відбудеться в неділю, 21. грудня, в год. 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому. Обовязком всіх членів і членниць бути присутними на річнім мітінгу. Буде справоздання уряду і контролі, як також вибереться уряд на 1942. рік. Припоминається членам і членицям з молодої ґенерації, щоби прийшли чисельно на цей мітінг. Кожний член повинен привести принаймні одного кандидата на члена, або вписати свої діти, як ще не є в Союзі. — Михайло Личак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112., буде мати місячні збори в неділю, 21. грудня. Збори зачнуться зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Просимо всіх членниць прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження, як звичайно останні збори в старім році. Також пригадуємо всім довгуючим пригадати собі заздалегідь довги, бо на тих зборах ті, котрі довгують, будуть суспендовані. — Уряд: Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 127., відбудуться в неділю, 21. грудня, в гали гр.-кат. церкви, Фільмор і Онейда ул., зараз по Сл. Божій. На зборах вибереться уряд на 1942. рік. — Павло Володка, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Річні збори відділу 73. відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 1. пополудні. Буде справоздання контролі і старих урядників та вибір нового уряду. Взивається усіх членів прибути на збори. —Відділовий уряд.

АЛІКВІПА, ПА. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 120., відбудуться в неділю, 21. грудня, в домі від. 120. — 400 — 6. Еве., точно в 2. год. пополудні. Всіх членів обовязок явитися на ці збори, бо буде звіт урядників і контр. комісії. Напоминається членів, що довгують, щоби прийшли і свої залеглости вирівнали і не залишали ніяких довгів. Буде вибір уряду на рік 1942. — Ілько Кобаль, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 271., відбудуться в неділю, 21. грудня, в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі на Лакавана Еве. Обовязком всіх членів прийти на означений час, бо поза звичайні справи буде іще вибір уряду на 1942. рік. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, щоби не треба було переносити старих довгі на рік 1942. Справоздання уряду відбудеться на річних зборах, а звіт контр. комісії буде в місяці січні 1942. р. — За уряд: Григорій Левуш, предс.; Петро Гричаник, кас.; Володимир Шабатура, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Річний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 21. грудня, в церковній гали, де все, в 10. годині рано. Кожний член має явитися на означений час, буде вибір урядників на рік 1942. і контроля буде здавати справоздання за 6 місяців з доходів і розходів. Повинність кожного члена бути присутним. Хто не прийде, буде підлягати карі після ухвал попередніх зборів. — М. Гентош, секр.; Н. Нипийвода, предс.; М. Тихоневич, кас.; Ів. Годованець, Н. Нипийвода, контрольори.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. Рождества Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 21. грудня, в гали парохіяльній, 4950 Савт Павліна Стр. Проситься всіх прибути. Є важні справи до полагодження. — За уряд: В. Горинець, предс.; І. Побуцький, секр.; В. Гула, кас.

ШАМОКІН, ПА. — Бр. св. Андрія, від. 1., відбуде свої збори в неділю, 21. грудня, в церковній гали, зараз по Сл. Божій. Просимо, щоби всі члени прийшли на збори. Буде справоздання за минулий рік і вибір уряду на наступний рік. Проситься всіх членів, щоби записали свої діти до Союзу, бо то є тепер найтанший іншуренс для молодих. — Василь Курилів, предс.; Н. Габура, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться 21. грудня, в 2. год., в галі церковній, 47 Говп Еве. Упоминається членів, щоби всі прийшли на збори, бо буде вибір нового уряду на наступний рік і справоздання касієра і секретаря, а також і інших урядників. Довгуючі мають прийти і заплатити, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Бродський, предс.; М. Табачук, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Річний мітінґ Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудеться в неділю, 21. грудня, в 2. годині попол., в Укр. Гор. Клюбі, 13 Вашинґтон ул. На порядку нарад річне справоздання; вибір уряду на рік 1942; інші важні справи і забава. Не явившийся член заплатить кари 1 дол., урядник 2 дол. — Н. Чолій, предс.; В. Мандзій, секр.

СПРІНҐ ВАЛЕЙ, Н. Й. — Річні збори Тов. Просвіти, від. 16., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 3. пополудні. Проситься всіх членів прийти на збори, бо буде вибір уряду на наступний рік 1942. Старий уряд здасть звіт зо своєї цілорічної праці. Також інші справи до обговорення. Напоминаємо довгуючих членів, або вирівнали свої залеглі довги. — Вол. Юревич, предс.; І. Стиранка, кас.; М. Москаль, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Пригадується всім довгуючим членам, щоби цего мітінгу сповнили всю свою належитість, щоби можна було замкнути книжки без довгу і завчасу, бо секретар мусить цего місяця вислати розмет зараз по мітінгу. Хто хотів би вписатись до У. Н. Союзу, просимо прийти на мітінґ. Так само впишіть своїх дітей, або дайте знати секретареві, а він прийде до вашої хати. Дітей тепер можна асекурувати в У. Н. Союзі від 100 долярів до 1000 долярів. Просимо не забувайте; асекуруйтесь у своїй рідній організації. — І. Савчак, предс.; К. Міньо, кас.; І. Маркович, секр.

САВТПОРТ, КОН. — Річний мітінґ Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84., відбудеться в неділю, 21. грудня, точно в годині 6. ввечір, в гали У. Н. Дому. Дорогі товаришки і товариші, старші і молодші, місцеві і позамісцеві! Прийдіть всі як один хотяй раз в рік і вислухайте всего, що буде говорене, ріжні справоздання, як ми поступаємо в теперішнім тяжкім воєннім часі. Поговоримо, як ми можемо помогти дечим нашому урядові Вуйкові Семові. Буде також вибір уряду на рік 1942. Отже прийдіть всі як один, а не пожалієте! — Петро Дудко, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 1. пополудні точно, в церковній гали, 74 Геррис Еве. Обовязком кожного члена бути присутним на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Також на тих зборах буде вибір уряду на рік 1942. Проситься членів, щоби старалися заплатити свої вкладки найдалі до 25. цего місяця, щоби вислати гроші до головної канцелярії на час. Вже кінець року і половний уряд хоче заперти книжки точно. — І. Кокольський, секр.

НАНТІКОК, ПА. — Тов. Вільна Україна, від. 319., відбуде останній мітінґ в цім році 21. грудня, в 12:30 зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів, щоб прийшли і заплатили свою вкладку, щоб не було ані одного члена в довзі на рік 1942. Тепер звертаюсь до тих членів, що мало собі зважають, що винні по 15 долярів і більше: що ви собі мислите хто то буде за вас платити? Ви знаєте добре, що наша товариська каса замаленька, бо нас лиш 7 членів платить до неї по 50 ц., а ви решта всі лиш 5 ц. Чи ви мислите, що тих ваших 5 ц., що ви даєте на місяць, то ми можемо розмет за Вас післати що місяця? Ану но, дорогі члени, прийдіть всі як один і поплатіть свій довг, що кожний має, щоб ми зачали новий рік якось ліпше, бо я не знаю, чи в У. Н. Союзі найдеться такий другий відділ, байдужий, як наш. А то ні один з вас не прийде на мітінг і довгу свого не заплатить, а прийде розмет висилати, то суспендується, а потім гнів і проклинаєте всіх. Проситься на мітінг 21. грудня, (зараз по Сл. Божій. — Секретар.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 21. грудня, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній укр. школі ч. 3. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на ті збори та вирівнати всі затягнені довги, щоб можна начас вислати розмет до глоовної канцелярії і приготовити касовий звіт на річні збори. — Гр. Сайкевич, предс.; Петро Польовий, кас.; П. Саламаха, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137., відбудуться в неділю, 21. грудня, в 1. годині пополудні, в гали парохіяльній. Кожний член має прибути і вислухати справоздання уряду з приходу і розходу за цілий рік. Також здасть звіт контр. комісія і буде вибір нового уряду на 1942. рік. Член, що не явиться на збори, підлягає карі після ухвали. — За уряд: Ф. Сагатий, предс.; М. Підгайний, кас.; М. Колодруб, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288., відбудуться в неділю, 21. грудня, в годині 2. пополудні. Уряд просить членів, щоби явилися на збори, бо є багато важних справ до полагодження. Рівнож проситься тих членів, що довгують, щоби вирівнали свої довги. — Юрій Загвоцький, предс.; Дмитро Мушастий, кас.; Андрій Данилюк, секр.

Сир можна вдержати свіжим довший час, якщо його обвинеться в шматочку, замочену попередньо в оцті і обвинеться в грубий, брунатний папір. ч

РІЗДВЯНІ КАРТКИ
З КОВЕРТАМИ
З ГАРНИМИ ВІРШАМИ

5 центів штука. — 6 за 25 центів.

Не чекайте до останньої хвилини, замовляйте картки тепер, поки ще є добрий вибір. Замовлені пізніше різдвяні посилки можуть задержатися на почті через святочну глоту й Ви їх не отримаєте начас. Вишліть моні-ордер, або марки сьогодня і будьте певні, що будете мати чудові картки на Різдво.

Належитість треба залучити разом з замовленням. На C. O. D. не висилається.

"SVOBODA," P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Вишліть мені ____ карток за що залучаю $______

Імя ______________________

Адреса ______________________

Місто ______________ Стейт ________

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 468. Відважний опір.

„А ти, чужинце! Наймогутніший воїне! Чи ти також прирікаєш мені вірність свойого меча?" — запитав адакський капітан.

Аль-Тарик нетерпляче очікував відповіди від Тарзана, бо власними очима він бачив ті хоробрі діла, які виконував Тарзан.

Тарзан гордо відповів: „Меч Тарзана не належить до нікого, тільки до нього самого. Він уживає його так, як сам уважає за відповідне".

Аль-Тарик ще в житті не чув від нікого такої зухвалости. Він з люти почервонів, його уста затремтіли. Його гнів не мав границь.